

Κατηχητικά μελέται.

Η ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Είδομεν εἰς τὸ προηγούμενον συνοπτικῶς περὶ τῆς ἰδιορρυθμίου καὶ λίαν συγκινητικῆς λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων τιμίων Δώρων. Ἦδη θὰ ἀναπτύξωμεν τὰ κατὰ τὴν συνήθη Θ. Λειτουργίαν.

Λειτουργία παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι ἐσήμαινε πᾶσαν δημοσίαν ὑπηρεσίαν, παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις Χριστιανῶσι πᾶσαν θρησκευτικὴν λατρείαν καὶ ἰδιαίτερον τὴν κυριωτέραν πρὸς τὸν θεὸν λατρείαν ἣτοι τὴν θείαν Μυσταγωγίαν. Κατὰ τοὺς πρώτους Χριστιανικοὺς χρόνους ὅτε ἡ Ἐκκλησία ἦτο ἁριστότατος, ἡ λειτουργία ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὀλίγους ὕμνους καὶ ψαλμοὺς καὶ ὧδὰς πνευματικὰς, ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ ἐτελειοποιήθη, ἕως ὅτου τέλος ἔλαβε ἐπὶ Μ. Βασιλείου καὶ Χρυσοστόμου, ὡς εἶπομεν, τὸν σημερινόν της τύπον, ὅστις ἔκτοτε παραμένει ἀναλλοίωτος. Τὸ κήρυγμα ἀνέκαθεν ἐθεωρεῖτο ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τῆς Θ. λειτουργίας. Θ. λειτουργία ἀνευ κηρύγματος ἦτο κατὰ ἀπτεστον καὶ ἀκατανόητον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ. Μετὰ τὴν κοινὴν προσευχὴν ἐπηκολούθει τὸ κήρυγμα καὶ ἀμέσως μετὰ ὁ ἁγιασμός τῶν τιμίων Δώρων καὶ ἡ Θ. κοινωνία τῶν πιστῶν. Τόσον ἀπαραίτητος δὲ ἐθεωρεῖτο ὁ **συνεκλησιασμός**, ἰδίως κατὰ τὰς Κυριακάς, ὥστε ὁ 80δς Κανὼν τῆς 6ης Οἰκουμ. Συνόδου ἀφορίζει ἐκείνους οἳτινες ἀδικαιολογητῶς ἀπουσάζον ἐπὶ τρεῖς συνεχεῖς Κυριακάς ἐκ τῆς Ἐκκλησίας! πόσοι εἴμεθα ἀφορισμένοι!

Ἀνέκαθεν ἡ Θ. λειτουργία διηρθεῖτο εἰς τρία μέρη ἣτοι εἰς τὴν **Προσκομιδὴν**, εἰς τὴν **Λειτουργίαν τῶν Κατηχουμένων** καὶ εἰς τὴν τῶν **Πιστῶν**. Ἡ Προσκομιδὴ ἢ Προπαρασκευὴ τῆς Θ. λειτουργίας ἡ ἢ Ἱερὰ Πρόθεσις πάλαι ἐτελεῖτο καθ' ἣν ὥραν σήμερον ψάλλεται ὁ χερουβικὸς ὕμνος καὶ δι' αὐτὸ οὗτος ἐψάλλετο τόσον ἀργὰ καὶ μελωδικῶς, ἵνα δώσῃ τὸν απαιτούμενον χρόνον εἰς τοὺς κληρικοὺς νὰ **πάρουν καιρὸν, νὰ ἐνδυσθῶν τὰ ἱερά των ἄμφω, καὶ νὰ προετοιμάσουν** τὰ ἤδη παρὰ τῶν πιστῶν προσκομιζόμενα δῶρα, τὰ προριζόμενα διὰ τὴν ἱεράν μετουσίωσιν. Σὺν τῷ χρόνῳ ὅμως χάριν εὐκολίας καὶ οικονομίας χρόνου, ἡ Ἱερὰ Πρόθεσις ἐπεκράτησε νὰ γίνηται πρὸ τῆς θείας λειτουργίας, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Ὁρθρου καὶ διὰ κατὰ τὴν ἀνάγκωσιν τοῦ Κανόνος. Ὡστε ἐφ' ὅσον ὁ λόγος δι' ὃν τὸ χερουβικὸν ἐψάλλετο τόσον ἀργὰ ἐξέλιπε, πρέπει νὰ ἐκλίπη καὶ τὸ βραδύ, καὶ ἀνοικεῖον καὶ ἀμανεδιστικὸν πολλάκις τούτου ψάλσιμον, τὸ ὅποιον ἐκνευρίζει ἢ ἀποκοιμίζει τὸν κόσμον καὶ τὸ ὅποιον πολλάκις διαρκεῖ 20' τῆς ὥρας καὶ πλέον ἐπὶ βλάβῃ τοῦ κηρύγματος, ἐπὶ τῇ ἀκούσματι τοῦ ἐποίου αὐτοῦ πολλοὶ ἐπίτροποι καὶ ψάλται ἐξαγριούνται, διότι ὁ ἀργήσῃ ἡ Ἐκκλησία καὶ δὲν θὰ δοθῇ ἡ εὐκαιρία τῶν ἀμανεδιστῶν ὁ ψάλτης! Βεβαίως δὲν παραγνωρίζομεν τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς Μουσικῆς, ἥτις καλῶς ἐκτελουμένη, τῇ ὄντι ἐξυψώνει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τῶν πιστῶν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει καὶ μάλιστα... Καθ' ἡμᾶς δὲ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο ἂν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διέτασσε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Χερουβικῆ, τοῦ Κοινωνικοῦ καὶ αἰανδήποτε ἀλλήν κατάλληλον στιγμὴν, χωρὶς νὰ ἀλλαιωθῇ ἢ παραλειθῇ οὐδὲ τὸ παραμικρὸν

ἐκ τῆς Θ. λειτουργίας νὰ ἐψάλλοντο **ἀργουσύντομα** μερικὰ ἀπὸ τὰ θαυμάσια τροπάρια τῶν Αἰώνων, τὰ ὅποια ποικίλουν ἐκάστοτε καὶ ἐπομένως ἐκάστη Θ. λειτουργία θὰ παρουσίαζε πάντοτε κατὰ τὸ γένος καὶ θὰ ἤλκυε τοὺς πιστοὺς καὶ θὰ τοὺς καθίστα λίαν προσεκτικούς.

† Μητροπολίτου Καλαβρύτων κ. ΤΙΜΟΘΕΟΥ.

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΨΥΧΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

Ο ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Καὶ πίστιν θρησκευτικὴν, καὶ ἀγάπην πρὸς γονεῖς, καὶ ἀδελφούς, καὶ τιμιότητα διαγωγῆς, καὶ ἠθικότητα σωφροσύνης, πάντα ταῦτα δύναται ὁ δημοσιογράφος ἢ νὰ ἐκμηδενίσῃ ἐν τῇ συνειδήσει τῇ συναίσθηματι καὶ τῷ φρονήματι ἰδίᾳ τῆς νεολαίας ἢ διὰ παντὸς ἐναντίου νὰ ἀντικαταστήσῃ.

Ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ τῶν προγόνων παράδοσις μορφώουσι τὸν ἦθος ἐντροπῆς ἢ συστολῆς, ἦθος ἀξιοπρεπείας ἠθικῆς σεμνότητος μεγαλοπρεποῦς εἰς τὴν νεολαίαν καὶ εἰς πασῶν τῶν ἡλικιῶν ἀνθρώπων ἀνδρας καὶ γυναίκας, ὁ δημοσιογράφος ματαίαν καὶ ἀχρηστον καθιστᾷ τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, τετριμμένην καὶ ἀπόβλητον τὴν ἱεράν παράδοσιν τῶν προγόνων. Οἱ θρησκευτικῶς ἀνευλαβεῖς καὶ ἀρεβεῖς καὶ οἱ κοινωνικῶς ἀναίδεις καὶ ἀσύστολοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πληθύνονται ἐν ταῖς πόλεσι καὶ ἐξ ἄλλων αἰτίων, ἀλλὰ κυρίως ἐκ τῆς δημοσιογραφίας. Ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ θέτουσι καθ' ἐκάστην ὑπὸ τὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ ὅλων τῶν τάξεων τὰ ρυπαρότερα καὶ σαπρότερα ἡδονιστικὰ κατασκευάσματα. Τὰ καταβροχθίζει ἡ νεολαία καὶ διαφθείρεται εἰς τὸ ἦθος αὐτῆς. Ἀλλὰ μήπως μένουσιν ἀδιατάρακτοι ἐκ τούτων οἱ ἡλικιωμένοι καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ γέροντες; Ἰδὲ ἡδονιστικὸν θέλητρον παρασύρει καὶ τούτους, συσκοτίζει καὶ εὐτραπέλους καὶ ἀσχημολόγους καθιστᾷ. Ἐπειτα αὐταὶ αἱ εἰκόνας τῆς γυναικειᾶς ἀναίδειας τοῦ κόσμου τῆς ἀμαρτίας! Αἱ εἰκόνας τῶν ἐγκληματιῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν!...

Ἵπὲρ πᾶν πρέπει νὰ τεθῇ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ ὅπερ ἐστὶ συμφέρον τοῦ Κράτους, συμφέρον τῆς Πατρίδος. Ἡ ἀλήθεια, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη εἶναι ὁ πολιτισμός. Ταῦτα δὲ εἶναι καὶ αἱ ἠθικαὶ ἀρχαὶ τοῦ χριστιανισμοῦ. Οἱ δημοσιογράφοι ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν διανοουμένων, εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπιστημόνων. Κατεδείξαμεν δι' ἀναμφισβητήτων ἐπιχειρημάτων ὅποιοι τινες ὀφείλουσιν νὰ εἶναι οἱ διανοούμενοι καὶ ἐπιστήμονες, ἵνα ἀναδειχθῶσιν ἀξιοὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν. Ὁ δημοσιογράφος εἶναι ὁ ἠθικοδιδάσκαλος καὶ δὲν δύναται νὰ ἐνοσηθῇ ὡς ἄλλο τι. Ὁ ἠθικοδιδάσκαλος ὀφείλει νὰ ἦναι χριστιανὸς εἰς τὸ συναίσθημα καὶ τὸ φρόνημα, διότι εἶναι γεωργὸς καὶ σπορεὺς ἰδεῶν καὶ ἠθικῶν ἀρχῶν. Εἶναι καλλιεργητὴς ψυχῶν καὶ καρδιῶν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ οὐσιώδης ἐννοία τῆς δημοσιογραφίας. Αὐτὸς εἶναι ὁ δημοσιογράφος εἰς τὴν ἀξίαν καὶ χρησιμότητα αὐτοῦ. Εἶναι τὸ ἔργον αὐτοῦ ἀποστολικόν, διότι εἶναι ἠθοπλαστικόν. Διὰ τοῦτο τὸ ἐπιτελεῖτον πάσης ἐφημερίδος, παντὸς περιοδικοῦ, ἀνάγκη νὰ ἦναι ἄνδρες ἀπόστολοι τῆς ἰδέας, ἐμπνευσταὶ τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν

της ἀληθείας, της δικαιοσύνης και της πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Ἀνάγκη ἐκ τοῦ ἀξιώματος και της ἀποστολής ταύτης νὰ ἴναι πάντες ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου ἐν τῇ ἐργασίᾳ ἠθικοὶ και τίμοι ἄνθρωποι, νὰ εἶναι τὸ ὑπόδειγμα της ἀτομικῆς, οικογενειακῆς και κοινωνικῆς ἠθικῆς. Διότι ὁ ποιῶν και διδάσκων και οὐχ ὁ διδάσκων και μὴ ποιῶν εἶναι ἄξιος νὰ ὀνομασθῆι μέγας ἐν τῇ ἰδίᾳ ἀποστολῇ. Ὁ δημοσιογράφος κοινωνικὸς ἠθικοδιδάσκαλος ὢν, ὀφείλει νὰ ἴναι χριστιανὸς τοῦ ἠθικοῦ Νόμου τηρητῆς, ἵνα ἀναδεικνύεται ὁ ἐλέγχων τὴν κοινωνικὴν ἁμαρτίαν τὴν φέρουσαν εἰς τὸν ἐκφυλισμὸν και δημιουργοῦσαν τὴν σήψιν.

Ἡ Ἐκκλησία κρατεῖ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ἣ ὅποια εἶναι ὁ λόγος τοῦ Ἐθαγγελίου. Διὰ τούτου ἀλατίζει και προλαμβάνει τὴν σήψιν, διὰ τούτου κόπτει τὰ σεσηπῶτα. Ὁ δημοσιογράφος εἶναι—ὀφείλει νὰ ἴναι—ὁ κρατῶν τὴν μάχαιραν τοῦ ἐλέγχου κατὰ πάσης ἀδικίας, κατὰ πάσης ἀνηθικότητος, εἶναι ἀπόστολος τοῦ πνεύματος της Ἐκκλησίας. Καὶ ὅπως εἰς τὸν κληρικὸν και πάντα ἐργάτην της Θρησκείας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μὴ ἴναι ἐνάρετος ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἴναι τύπος ἀρετῆς, ἵνα ποιῇ τοὺς διδασκομένους ὑπ' αὐτοῦ

ἐναρέτους, οὕτω και εἰς τὸν δημοσιογράφον, τὸσον τὸν πρῶτον, ὅσον και τὸν τελευταῖον, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μὴ ἴναι λάτρης της ἀληθείας, δούλος της δικαιοσύνης, αἰχμάλωτος της πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἀγνὸς εἰς τὸ ἦθος αὐτοῦ, μεγάλωφρων εἰς τὰς σκέψεις και τὰ φρονήματα. Δὲν ἐξετάζω τί συμβαίνει ἀλλαχοῦ. Προσεῖχω εἰς τοὺς ἰδικούς μας. Ὁμολογῶ, ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη παρετήρησα, ὅτι ἐν τῷ κύκλῳ τῶν δημοσιογράφων ὑπάρχουσι οὐκ ὀλίγοι οἱ ἐμπνευσμένοι ἀριστοτέχναι ὑμνήται της Θρησκείας τοῦ Χριστοῦ και ὑπερασπισταὶ της κοινωνικῆς ἠθικῆς με τσοσάτην δύναμιν παραστατικῆς ἐκφράσεως, ὡστε πολλὰκις κατ' ἐμαυτὸν εἶπον: ἰδοὺ χριστιανοὶ ἠθικοδιδάσκαλοι ἀνώτεροι ἱεροκλήρων. Τοὺς ἐζήλευσα εἰς τὴν τελειότητα τῶν χαρακτηρισμῶν και τὴν παραστατικότητα τοῦ ἀληθοῦς και τοῦ πρέποντος και ἐμακάρισα τοὺς ἔχοντας τοιοῦτον τάλαντον. Ἀλλὰ... ἀπογοήτευσίς ἀπὸ τὸ γύρισμα της σελίδος!! Αὐτομάτως ὁ ἀντίχειρ και ὁ δεικτής της δεξιᾶς χειρὸς εὐρέθησαν ἐπὶ της ρινός, ἵνα φράξωσι τοὺς μυκτῆρας!...

(Ἀκολουθεῖ)

Θάου Λυμπεροπούλου Θεολόγου—Λυκειαρχου.

Θεολογικαὶ μελέται.

Ο ΑΓΙΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΚΑΙ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΥΤΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου).

Ἐπειτα καταδεικνύει ζωηρῶς τὸ πάθος της φιλαργυρίας, προτρέπων νὰ προφυλάσσονται ἀπ' αὐτοῦ και νὰ πορεύονται συμφώνως με τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, ὀπλιζόμενα με τὰς ἀρετάς, διδάσκοντες ἀλλήλους, τὰς γυναῖκας και τὰ τέκνα τῶν. Ἐπίσης συνητῶ σωφροσύνην εἰς τὰς χήρας και ἀσθητῶν ἐγκρατεῖαν και ἀποχήν ἀπὸ κακῶν, καθ' ὅσον ὁ Θεὸς τὰ πάντα βλέπει και τὰς ἐννοίας και τοὺς λογισμοὺς και τὰ της καρδίας κρυπτὰ.

Κεφάλαιον 4ον. Εἶτα προτρέπει τοὺς διακόνους, και τοὺς πρεσβυτέρους νὰ φανῶσιν ἄξιοι της ἱερᾶς αὐτῶν ἀποστολῆς και τοῦ ἀξιώματος, ἀμέμπτως διάγοντες, διότι κατεστάθησαν διάκονοι ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ και ὄχι ὑπ' ἀνθρώπων. Νὰ ὦσιν εὐθελῆς ἀφιλάργυροι, ἐγκρατεῖς, ἐπισκεπτόμενοι τὰ ὄρανα και τὰς χήρας και προσπατεῦσιν αὐτάς. Πρὸς τούτους δὲ παραγγέλλει αὐτοῖς νὰ ὦσι δίκαιοι και πρῶοι και ἀπροσωπώλητοι και νὰ μὴ δίδωσι πίστιν ἄνευ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως. Νὰ ὦσι συμπαθεῖς καθ' ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι ἐν ἁμαρτίαις ἐσμέν και ὅλοι θὰ παραστῶμεν εἰς τὸ τρομερὸν τοῦ Κυρίου βῆμα.

Κεφ' 5-6.—Ἐξακολουθῶν παραγγέλλει ὅπως ἀπέχωσι τῶν ψευδοδιδασκαλιῶν και τῶν κατὰ δόκησιν τὸν Χριστὸν ἐνανθρωπήσαι φρονούντων νὰ ἐμμένωσιν εἰς τὴν ἀρχικῶς κηρυχθεῖσαν ἀλήθειαν, γρηγοροῦντες ἐν πᾶσι.

Κεφ. 7ον.—Παρακινεῖ αὐτοὺς εἰς ὑπομονὴν και καρτερίαν ὅπως γίνωσι μιμηταὶ τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου και τῶν μαρτύρων Ἰγνατίου, Ζησίμου, Ρού-

φου και ἄλλων, οἵτινες εἶχον βεβαίαν τὴν ἐλπίδα, τὴν προερχομένην ἐκ της πίστεως.

Κεφ. 8-9.—Ἐπειτα προτρέπει αὐτοὺς ὅπως ὦσι σταθεροὶ εἰς τὴν πίστιν και ἀμετακίνητοι, φιλάδελφοι και ἠνωμένοι, ἐπεικεῖς, φιλελεήμονες και ἄμεμπτοι εἰς τὴν ἑαυτῶν ἀνατροφήν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου βλασημηῖται τέλος δὲ τὴν σωφροσύνην.

Ἐπειτα ὁμιλεῖ περὶ πρεσβυτέρου πινὸς Οὐάλντος ὅστις πρεσβύτερος ὢν, κατεχράσθη ἐκκλησιαστικὰ πράγματα μετὰ της συζύγου του, ἀποδεικνύων τὴν μεγάλην του πτώσιν και κατατάσσων τοὺς φιλαργύρους μετὰ τῶν ἐθνικῶν. Ὑπομνησκει αὐτοῖς τὴν καύχησίν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ἕνεκεν της πίστεως και εὐσεβείας αὐτῶν καθ' ὃν χρόνον αὐτὸς δὲν εἶχε πιστεύσει ἀκόμη, δεικνύει τὴν ἀγάπην αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐκπεσόντα και τὴν σίξυγον αὐτοῦ και εὐχεται μετάνοιαν.

Κεφ. 11ον.—Ἐπαινεῖ και πάλιν αὐτοὺς διὰ τὴν γνῶσιν τῶν Γραφῶν και μετὰ λεπτότητος συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ συνδιαλλάσσονται πρὸς ἀλλήλους πρὸ της δύσεως τοῦ ἡλίου, κατὰ τὸ τοῦ Κυρίου λόγιον. Εἶτα ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς και αἰωνίου Ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ, δητῶς ἐκφραζόμενος ὅτι Θεὸς ὁ Χριστός. Ἐπειτα προτρέπει αὐτοὺς νὰ προσεύχονται ὑπὲρ βασιλέων και ἔξουσιῶν και ἀρχόντων και ὑπὲρ ὅλων τῶν διοικτῶν τῶν ἵνα καρποφορήσῃ ἡ πίστις.

Κεφ. 12ον.—Εἶτα μνημονεῖ τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἰγνατίου, συνιστῶν τὸ ἐποικοδομητικὸν αὐτῶν και τέλος εἰς τὸ 14ον Κεφ. συνιστῶ τὸν Κρήσκεντα δι' οὗ ἀποστέλλει τὴν ἐπιστολήν ὡς ἄνθρωπον ἀμέμπτου βίου και περαινέει τὴν διδασκαλικατῆτην ταύτην ἐπιστολήν διὰ χαριετισμοῦ, ἐπικαλούμενος τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ ἵνα-ἢ μετ' αὐτῶν.

Ὡς πρὸς τὴν εὐσέβειαν και τὴν δικαιοσύνην ἡ παράβασίς εἴτε μεγάλη εἴτε μικρὴ εἶναι τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει. Δημοσθένης.